Hallintovaliokunta

Tiistai 7.12.2021 klo 12.15—14.00

Läsnä
puheenjohtaja Riikka Purra ps
varapuheenjohtaja Mari-Leena Talvitie kok (1, 2, 3, 5, 6) (4 osittain)
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Mats Löfström r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Juha Pylväs kesk (3, 4 osittain)
jäsen Mari Rantanen ps
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Kari Tolvanen kok
jäsen Heikki Vestman kok
jäsen Heidi Viljanen sd (1, 2, 3, 5, 6) (4 osittain)
varajäsen Ben Zyskowicz kok (1, 2, 3, 5, 6) (4 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne
valiokuntaneuvos Henri Helo
istuntoasiainneuvos Sanna Helopuro

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 15 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 135/2021 vp

Valiokunnan lausunto StVL 17/2021 vp
Valiokunnan lausunto TaVL 41/2021 vp
Valiokunnan lausunto SiVL 20/2021 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 46/2021 vp
Valiokunnan mietintöluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi / A3

Muu asiakirja HE_135_2021vp_sihteerin_ täydennysesitykset.pdf / B3

Merkittiin valiokunnalle jaetuksi: sihteerin täydennysesitykset 7.12.2021.

Valiokunta hyväksyi käsittelyn pohjaksi 3.12.2021 jaetun mietintöluonnoksen sihteerin täydennysesityksillä muutettuna ja täydennettynä.

Valiokunta jatkoi asian yksityiskohtaista käsittelyä.

Hyväksyttiin avoimeksi jätetty 1. lakiehdotuksen 14 b § pohjan mukaisena.

Hyväksyttiin avoimeksi jätetty 1. lakiehdotuksen 50 ja 62 d § pohjan mukaisena.

Todettiin, että mietintöluonnoksen yleisperustelujen kappaleen 18 ensimmäisen virkkeen loppuun oli 3.12.2021 pidetyssä kokouksessa lisätty sana ”olennaisesti” ja jätetty kappale vielä avoimeksi. Hyväksyttiin kappale 18 ja päätettiin vielä lisätä kappaleen loppuun maininta valiokunnan lausumaehdotuksesta 1.

Ed. Peltokangas ehdotti ed. Halla-ahon kannattamana, että lisätään kappaleen 28 loppuun seuraava: "Esteetön valvonta ja asiointi liiketilassa ilman näköyhteyttä raha-automaatteihin eivät tästä huolimatta kuitenkaan ole yhtäaikaisesti toteutettavissa suuressa osassa myyntipaikoista, koska pienissä liiketiloissa ei yksinkertaisesti ole sellaista paikkaa, jonne automaatit olisivat siirrettävissä asiakkaiden katseilta piiloon. Hallintovaliokunta katsookin, että esteettömän valvonnan toteuttamisen tulisi olla ensisijainen peliautomaattien sijoitteluperiaatteita ohjaava säännös".

Ehdotuksesta äänestettiin pohjaa vastaan. Äänin 8-3, neljän edustajan pidättäytyessä äänestyksestä, pohja hyväksyttiin.

Ed. Talvitie ehdotti ed. Tolvasen kannattamana, että lisätään uusi 28 a kappale siitä, että rahapeliautomaatit on siirrettävä markettien tuulikaapeista erillisiin, valvottuihin tiloihin, joihin pääsyä kontrolloidaan tehokkaasti.

Ehdotuksesta äänestettiin pohjaa vastaan. Äänin 8-7 pohja hyväksyttiin.

Ed. Peltokangas ehdotti ed. Halla-ahon kannattamana, että kappaleen 32 loppuun lisätään seuraava: "Hallintovaliokunta toteaa kuitenkin pitävänsä perusteltuna, että kaupunkien suurissa kaupanyksiköissä sijaitsevat raha-automaatit siirrettäisiin Veikkaus Oy:n erityisiin pelisaleihin. Valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi asiaa koskevan lausuman".

Ehdotuksesta äänestettiin pohjaa vastaan. Äänin 8-7 pohja hyväksyttiin.

Lisättiin uusi 35 a pohjan mukaisesti.

Hyväksyttiin kappale 37 f pohjan mukaisena sekä lisättiin uusi kappale 37 f 1 pohjan mukaisesti.

Ed. Peltokangas ehdotti ed. Halla-ahon kannattamana, että kappaleet 43 ja 43 a-f muutetaan kuulumaan seuraavasti: 43) "Hallintovaliokunnan saaman selvityksen mukaan maksuliikenne-estot eivät rajoittaisi tehokkaasti ulkomaisilla pelisivustoilla tapahtuvaa pelaamista, koska estoja pystytään kiertämään useilla eri tavoilla. Kuluttaja voisi kiertää estoja helposti esimerkiksi avaamalla tilin ulkomaisen nettipankin kautta tai mobiililompakoita hyödyntämällä. Siirtyminen muihin kuin perinteisiin maksutapoihin on myös haittojen ehkäisyn näkökulmasta ongelmallista, koska tällöin vähenevät ongelmapelaajien kanssa tekemisissä olevien tahojen, kuten pelaajan läheisten, pelihoitotoimijoiden jaa velkaneuvojien, mahdollisuudet rahapeliongelman tunnistamiseen".

43 a) "Hallituksen esityksen perusteluissa myönnetäänkin, että ehdotetut maksuliikenne-estot vaikuttaisivat todennäköisesti vahvemmin satunnaisesti ja kohtuullisesti pelaaviin henkilöihin. Estojen vaikutus riski- ja ongelmapelaajiin olisi sen sijaan merkittävästi pienempi. Kun estoilla vaikutetaan näin ollen lähinnä sellaiseen pelaajaryhmään, jota ei ole tarvetta erityisesti suojella rahapelien aiheuttamilta riskeiltä, jää estojen vaikutus rahapelaamisen haittojen vähentämisessä tosiasiassa hyvin rajalliseksi".

43b) "Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että jo hallituksen esityksessä tunnustetaan, ettei maksuliikenteen estojen hyödyllisyydestä pelihaittojen ehkäisyssä ole tutkittua tietoa, ja että arviot niiden hyödyllisyydestä perustuvat teoreettisiin oletuksiin. Valiokunnalle toimitetun selvityksen perusteella onkin todettava, etteivät maksuliikenne-estot ole käytännössä toimineet missään maassa. Esimerkiksi Norjassa, missä maksuliikenne-estot ovat olleet käytössä jo pitkään, on rahapelaamisen - mukaan lukien ulkomaille kanavoituvan pelaamisen - määrä kasvanut merkittävästi. Samalla peliongelmat ovat lisääntyneet, ja maksutavat ovat siirtyneet pois Norjan finanssivalvonnan hyväksymiltä toimijoilta kolmansille osapuolille Euroopan ulkopuolella, joita ei valvo yksikään eurooppalainen finanssivalvonnan elin".

43c) "Valiokunnan kuulemat asiantuntijat pitävätkin todennäköisenä, että maksuliikenteen estot johtaisivat myös Suomessa maksujen siirtymiseen viranomaisvalvonnan ulkopuolelle. Seurauksena on esimerkiksi rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen viittaavien maksujen havaitsemisen ja seurannan vaikeutuminen".

43d) "Maksuliikenne-estojen käyttöönotto tarkoittaisi lisäksi merkittäviä muutoksia pankkien tieto-, monitorointi- ja maksujärjestelmiin. Pankkien ja maksupalveluntarjoajien täytyisi kehittää ja ylläpitää uusia järjestelmiä estääkseen rahapelaamiseen liittyvät maksutapahtumat. Alustavien laskelmien mukaan pankkien järjestelmäuudistuksissa olisi kyse miljoonien eurojen kustannuksista. Lisäksi estojärjestelmän ylläpitäminen aiheuttaisi huomattavia kustannuksia vuositasolla. Maksuestojen toimeenpano, ylläpito ja valvonta aiheuttaisi merkittäviä kustannuksia myös Poliisiviranomaiselle. Hallintovaliokunta pitääkin estojen toteuttamisesta ja ylläpitämisestä aiheutuvia kustannuksia suhteessa niiden kautta saavutettaviin hyötyihin selvästi kohtuuttomina".

43f) "Edellä todetun johdosta hallintovaliokunta ehdottaa yksityiskohtaisissa perusteluissa 62l-62n §:n poistamista".

Ehdotuksesta äänestettiin pohjaa vastaan. Äänin 8-7 pohja hyväksyttiin.

Lisättiin yleisperustelujen loppuun uusi väliotsikko ”Loppupäätelmät” ja sen jälkeen kaksi uutta tekstikappaletta (uusi 47 ja uusi 48 kappale) pohjan mukaisesti.

Hyväksyttiin mietintöluonnoksen yksityiskohtaiset perustelut pohjan mukaisina.

Ed. Peltokangas ehdotti ed. Halla-ahon kannattamana, että valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin raha-automaattien sijoittelua koskevan lainsäädännön muuttamiseksi siten, että kaupunkien suurissa marketeissa sijaitsevat raha-automaatit siirretään Veikkaus Oy:n erityisiin pelisaleihin.

Ed. Talvitie ehdotti ed. Vestmanin kannattamana, että valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta rahapeliautomaatit rajataan jatkossa ainoastaan erillisiin, valvottuihin tiloihin.

Ehdotusten koskiessa samaa asiaa äänestettiin ensin niistä toisiaan vastaan ed. Peltokankaan ehdotuksen ollessa ”jaa” ja ed. Talvitien ehdotuksen ollessa ”ei”. Äänin 3-4, kahdeksan edustajan pidättäytyessä äänestyksestä, ed. Talvitien ehdotus voitti ed. Peltokankaan ehdotuksen.

Ed. Talvitien ehdotuksesta äänestettiin seuraavaksi pohjaa vastaan. Äänin 8-7 pohja hyväksyttiin.

Hyväksyttiin valiokunnan lausumaehdotus 1 seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin sisäministeriön asetuksessa VN/23729/2021 määriteltyjen vuorokausi- ja kuukausikohtaisten pakollisten enimmäistappiorajoitusten laskemiseksi tunnistautuneena pelattavien rahapelien osalta".

Hyväksyttiin valiokunnan lausumaehdotus 2 seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus panostaa ongelmapelaajien ja heidän läheisilleen tarjottavien erilaisten tuki- ja hoitopalvelujen saatavuuteen sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluihin.” ja lisättiin mietintöluonnoksen yleisperusteluihin vielä tätä koskeva uusi 18 a kappale.

Ed. Peltokangas ehdotti ed. Halla-ahon kannattamana, että valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että siirrettäessä rahapelitoiminnan tuottojen edunsaajat budjetin kehysmenettelyn piiriin kohdennetaan rahoitus yhteiskunnallisesti aidosti hyödyllisille toimijoille.

Ed. Talvitie ehdotti ed. Vestmanin kannattamana, että valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä tarvittaviin toimen-

piteisiin, jotta veikkauksen tuloutuksesta nyt rahoitettavia kohteita siirretään rahoitettavaksi budjetista ja rahoituksen korvamerkintä katkaistaan.

Ehdotusten koskiessa samaa asiaa äänestettiin ensin niistä toisiaan vastaan ed. Talvitien ehdotuksen ollessa ”jaa” ja ed. Peltokankaan ehdotuksen ollessa ”ei”. Äänin 4-3, yhdeksän edustajan pidättäytyessä äänestyksestä, ed. Talvitien ehdotus voitti ed. Peltokankaan ehdotuksen.

Ed. Talvitien ehdotuksesta äänestettiin seuraavaksi pohjaa vastaan. Äänin 9-7 pohja hyväksyttiin.

Ed. Talvitie ehdotti ed. Vestmanin kannattamana, että valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta rahapelijärjestelmän valvontaa tehostetaan ja keskitetään nykyisestä ja se erotetaan tiukasti edunsaajista.

Ehdotuksesta äänestettiin pohjaa vastaan. Äänin 12-4 pohja hyväksyttiin.

Ed. Talvitie ehdotti ed. Vestmanin kannattamana, että valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi lausuman, jossa eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy viipymättä toimenpiteisiin yleishyödyllistä työtä tekevien yhdistysten, järjestöjen ja muiden tahojen rahoituskanavien monipuolistamisen ja omaehtoisen varainkeruun edistämiseksi.

Ehdotuksesta äänestettiin pohjaa vastaan. Äänin 9-4, kolmen edustajan pidättäytyessä äänestyksestä, pohja hyväksyttiin.

Ed. Talvitie ehdotti ed. Vestmanin kannattamana, että eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää viipymättä selvitystyön, jossa arvioidaan suomalaisen rahapelijärjestelmän tulevaisuutta ja selvitettävä vaihtoehtoja, joissa siirtymä mahdollisiin muihin järjestelmiin voitaisiin tehdä hallitusti ja samalla turvata veikkausvoittovaroista rahoitettavien kohteiden rahoitus.

Ehdotuksesta äänestettiin pohjaa vastaan. Äänin 9-7 pohja hyväksyttiin.

Todettiin, että ed. Talvitie oli ehdottanut ed. Rantasen M. kannattamana 3.12.2021 pidetyssä kokouksessa, että 1. lakiehdotuksen 62 l § poistetaan, ja pykälä oli jätetty kokouksessa avoimeksi.

Ehdotuksesta äänestettiin pohjaa vastaan. Äänin 7-6, yhden edustajan pidättäytyessä äänestyksestä, pohja hyväksyttiin.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Ed. Purra, Halla-aho, Peltokangas, Talvitie, Tolvanen, Vestman ja Zyskowicz varasivat tilaisuuden vastalauseen jättämiseen. Ilmoitettiin, että vastalause on jätettävä sihteerille 7.12.2021 klo 15.00 mennessä.

Mietintöön jätettiin vastalause: Vastalause 1: ed. Purra, Halla-aho ja Peltokangas, vastalause 2: ed. Talvitie, Tolvanen, Vestman ja Zyskowicz.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle Schengenin tietojärjestelmän käyttöä koskevia asetuksia täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 35/2021 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 40/2021 vp
Asiantuntijalausunto HE 35/2021 vp HaV 07.12.2021 poliisitarkastaja Tony Everhall, Poliisihallitus Asiantuntijalausunto / A4
Asiantuntijalausunnon liite HE 35/2021 vp HaV 07.12.2021 poliisitarkastaja Tony Everhall, Poliisihallitus Liite 1 / B4
Asiantuntijalausunnon liite HE 35/2021 vp HaV 07.12.2021 poliisitarkastaja Tony Everhall, Poliisihallitus Liite 2 PP-esitys / C4
Asiantuntijalausunto HE 35/2021 vp HaV 07.12.2021 professori Janne Salminen Asiantuntijalausunto / D4
Asiantuntijalausunto HE 35/2021 vp HaV 07.12.2021 professori Susanna Lindroos-Hovinheimo Asiantuntijalausunto / E4
Asiantuntijalausunto HE 35/2021 vp HaV 07.12.2021 professori Tuomas Ojanen Asiantuntijalausunto / F4
Asiantuntijalausunto HE 35/2021 vp HaV 07.12.2021 valtioneuvoston kanslia Asiantuntijalausunto / G4

Etäkuuleminen

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- poliisitarkastaja Tony Everhall, Poliisihallitus, liite
- professori Janne Salminen, liite
- professori Susanna Lindroos-Hovinheimo, liite
- professori Tuomas Ojanen, liite

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- valtioneuvoston kanslia, liite

5. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

6. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 8.12.2021 klo 11.15.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne